

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr.

Wilno, dnia 10 lipca 1934 r.

1092.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. "Liet. Aidas" o konferencji państw bałtyckich w Kownie.-	I.	1.

K r o n i k a.

2. Konferencja przygotowawcza państw bałtyckich.-	"	"
3. Prasa niemiecka o konferencji państw bałtyckich w Kownie.-	"	2.
4. Zapowiedź wizyty ministra Herriota do Kowna.-	"	"
5. Podpisanie litewsko-angielskiej umowy handlowej.-	"	"
6. Przyjazd sowieckiego attaché wojskowego do Kłajpedy.-	"	"
7. Przygotowania do bałtyckiej konferencji ekonomicznej.-	"	"

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NA LITWIE.

8. Doroczne Walne Zgromadzenie delegatów towarzystwa "Pochodnia".-	IV.	3.
--	-----	----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o konferencji państw bałtyckich w Kownie. "Liet.Aidas" Nr.152 z 7.VII.34 r. Artykuł p.t."W obliczu związku państw bałtyckich". Streszczenie:

W dniu 7 b.m. rozpoczęła się w Kownie konferencja przygotowana przez przedstawicieli Litwy, Łotwy i Estonji w sprawie nawiązania ściślejszej współpracy. W dn. 25 kwietnia rząd litewski wystosował memorjał do rządu łotewskiego i estońskiego, w którym wyłuszczył swój pogląd na organizację współpracy państw bałtyckich. Wobec pozytywnej oceny memorjału litewskiego przez rządy Łotwy i Estonji, rząd kowieński wystąpił z propozycją niezwłocznego zwołania konferencji w celu sformułowania ściślejszej współpracy tych państw. O ile to się uda, w takim razie pozostanie jedynie podpisanie odpowiedniego porozumienia.

Współpraca możliwa jest jedynie między państwami posiadającymi wspólne cele, co ma miejsce w danym wypadku. Wspomniane trzy państwa bałtyckie prawie jednocześnie odzyskały swą niepodległość dlatego, iż jednakowe przyczyny krępowały ich wolność. Trzy narody bałtyckie zamieszkują na wybrzeżu bałtyckim i są okrażone przez wielkie narody. Jednakową sytuacją geograficzną jest jedną z najważniejszych podstaw wspólnoty interesów. Trzy narody bałtyckie nie posiadają między sobą żadnych sporów. Wszystko to łączy trzy narody bałtyckie, które przypominają bliźnięta sjamskie. W razie śmierci jednego sytuacja dwóch pozostałych byłaby trudna. Zachowanie niepodległości jest najważniejszym wspólnym interesem tych państw. Żyjemy w okresie związków. Ponieważ dążenie do powszechnego rozbrojenia spełzło na niczem, to też zrodziła się koncepcja zagwarantowania pokoju i bezpieczeństwa przy pomocy systemu związków regionalnych. Mała Ententa egzystuje już oddawna; utworzony został Związek Bałkański i tworzy się blok włosko-austrjacko-węgierski. O ile więc większe i silniejsze narody łączą się w związki, to narodom bałtyckim jakby sam Pan Bóg każe się łączyć. Wielki sąsiad Litwy na Wschodzie dąży do stworzenia Locarna Wschodu, obejmującego całą Europę Wschodnią i Środkową, a dążenie to znajduje poparcie w Europie Zachodniej. Chociaż więc narody bałtyckie nie mogą rozstrzygnąć tego problemu, jednak nie mogą również ograniczyć się do roli bezczynnych widzów, gdyż kwestja ta dotyczy również i ich losu. Nadto względy gospodarcze również przemawiają za połączeniem sił do wspólnej walki z trudnościami ekonomicznymi. A więc wszystkie względy przemawiają za związkiem. Nikogo nie powinien napawać pesymizmem fakt, iż dotąd związek bałtycki nie został utworzony, gdyż związki tworzą się nie tak prędko. Trzy narody bałtyckie oprócz celów wspólnych posiadają również dążenia całkiem specyficzne. Nie jest więc rzeczą łatwą uzgodnienie tych kwestyj. Doniosłe znaczenie odgrywają również wpływy sąsiadów. Połączenie się kilku narodów zazwyczaj wywołuje silne zainteresowanie u sąsiadów, którzy najczęściej oceniają je ujemnie.

Chociaż więc związek bałtycki niektórym państwom przypada do gustu, lecz są i takie państwa, którym się on nie podoba. Naturalnie państwa te starały się i starają go udaremnić. Kwestja związku państw bałtyckich wymagała dużej ilości czasu, aby mogła się ostatecznie skryształizować.

Jesteśmy zdania, pisze "L.Aidas", iż kwestja ta dziś zupełnie dojrzała. O ile pogląd ten podzielają bałtyccy sąsiedzi Litwy, w takim razie realizacja związku państw bałtyckich musiałaby rychło nastąpić. Życzymy więc serdecznie, kończy pismo, aby prace konferencji jak najprędzej dały oczekiwane wyniki.-

K r o n i k a .

Konferencja przygotowana przez państwa bałtyckich. "Liet.Aidas" Nr.152 z 7.VII.1934 r. /Elta/. Dnia 6 lipca przybył do Kowna samochodem estoński wiceminister Spraw Zagranicznych p.Laretei. Natomiast dnia 7 b.m. rano przybył do Kowna sekretarz generalny łotewskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych p.Munters. Na dworcu powitali go łotewski chargé d'affaires p.Siverts, attaché handlowy p.Sommer, litewski minister w Rydze

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZACHODNIEJ

Liść w sprawie "Alfas" o konferencji p. a. s. t. w. p. t. y. k. i. e. w. K. o. w. i. e. "Liść Alfas" Nr. 1092 z 7. VII. 34 r. p. t. y. k. i. e. w. o. l. i. c. i. u. z. w. i. a. z. k. u. p. a. Ń. s. t. w. p. a. Ń. k. i. e. Ń. S. t. r. a. c. z. e. n. i. e.

W dniu 7 b.m. rozpoczęła się w Kowieńskim konferencja przygotowawcza przedstawicieli Litwy, Łotwy i Estonii w sprawie narodziła się dołączona do biuletynu w dniu 25 kwietnia rada litewski wystosowała memoriał do rządu litewskiego i estońskiego, w którym wyrażała swój pogląd na organizację współpracy państw bałtyckich. Wobec pozytywnej oceny memoriału litewskiego przez rządy Łotwy i Estonii, rząd kowieński wystąpił z propozycją niezwłocznego zwolnienia konferencji w celu sformułowania dołączonej współpracy tych państw. O ile to się uda, w takim razie poszczególnie będzie podlegała odpowiedniemu porządkowi.

Współpraca możliwa jest jedynie między państwami posiadającymi wspólne cele, co ma miejsce w danym wypadku. Wspomnianie trzy państwa bałtyckie prawie jednocześnie odzyskały swą niepodległość dla tego, iż jednakowe przyczyny doprowadziły ich do wojny. Trzy narody bałtyckie zamierzają na wypadek politycznym i są okrojone przez wielkie narody. Jednakowe sytuacje geograficzne jest jedną z najwłaściwszych podstaw wspólnych interesów. Wszystko to łączy trzy narody bałtyckie między sobą takimi sporami. Wszystko to łączy trzy narody bałtyckie, które przyciągają bliźniącą siłami. W razie śmierci jednego z nich sytuacja dwóch pozostałych byłaby trudna. Zachowanie się jednego z nich jest najważniejszą wspólną sprawą tych państw. Wyjątkiem jest najwłaściwszym wspólnym interesem tych państw. Wyjątkiem jest w zakresie związków. Ponieważ dążenie do powstania takiego systemu politycznego na nich, to też dążenie do koncepcji zagwarantowania pokoju i bezpieczeństwa przy pomocy systemu związków regionalnych. Mała Entente egzystuje już od dawna; utworzony został związek Bałtycki i tworzy się blok wschodni-wschodni-wschodni. O ile więc większe i silniejsze narody łączą się w związki, to narodem bałtyckim łączą się Państwo Bałtyckie. Wielki nacisk Litwy na Wschód dąży do stworzenia bloku Wschodu, obejmującego całą Europę Wschodnią i Środkową, a dążenie to znajduje poparcie w Europie Zachodniej. Chociaż więc narody bałtyckie nie mogą rozstrzygnąć tego problemu, jednak nie mogą również ograniczyć się do roli bezczynnych widzów, gdyż kwestia ta dotyczy również i ich losu. Wadzącej gospodarczo równiejszemu przetrwaniu państwa, a więc wszystkie sprawy polityczne i ekonomiczne. Nikomu nie powinien napawać przekonaniem, iż gospodarka bałtycka nie została utworzona, gdyż związki tworzą się nie tak szybko. Trzy narody bałtyckie poprzez celowe współpracy posiadają również dążenie do ekonomicznego. Nie jest więc rzeczą łatwą uzgodnienie tych kwestyj. Działanie masowe odzwierciedla wywołanie wywołanie. Połączenie się kilku państw w jeden kraj wywołuje silne zainteresowanie i sąsiedów, którzy najdalej się oddają do ujawnienia.

Chociaż więc związek bałtycki niektórym państwom przynosi do czasu, lecz są i takie państwa, którymi się on nie podoba. Natomiast państwa te starają się i starają się udzielić. Kwestia związku państw bałtyckich wymaga dużej ilości czasu, aby mogła się ostatecznie skryształować.

Ważnym elementem planu "Alfas" jest kwestia ta dąży do osiągnięcia. O ile poglądy te podziela bałtycki sąsiedzi Litwy, w takim razie realizacja związku państw bałtyckich musi być rychło nastąpić. Zwycięży więc serdecznie, chociaż plany, aby prace konferencji tak natychmiast dawać oczekiwane wyniki.

K o w i e Ń s. k.

K o n f e r e n c j a p. t. y. k. i. e. w. K. o. w. i. e. p. a. Ń. s. t. w. p. t. y. k. i. e. w. K. o. w. i. e. "Liść Alfas" Nr. 1092 z 7. VII. 1934 r. (Ei).
Data 6 lipca przysłał do Kowna samochodem estoński wiceminister spraw zagranicznych p. Laruette. Naznaczono dnia 7 b.m. rano przysłał do Kowna sekretarz generalny litewskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych p. Murders. W dworcu powitali go litewski chargé d'affaires p. Siwierski, attaché handlowy p. Sommer, litewski minister w Rydze

p. Urbszys, p.o.dyr. Departamentu Politycznego M.S.Z. p.E.Turauskas i szef protokołu p.Vanagas. P.Turauskas powitał p.Muntersa w imieniu rządu.

W dn.7 b.m. rano delegaci Estonji i Łotwy złożyli wizyty ministrowi Spraw Zagranicznych p.St.Lozoraitisowi, dyrektorowi Dep.Prawno-Administracyjnego M.S.Z. panu Bizauskasowi i p.o. dyr.Dep.Politycznego M.S.Z. E.Turauskasowi.

Na godz.12-tą tegoż dnia wyznaczone zostało wstępne posiedzenie konferencji trzech państw bałtyckich. Na godzinę 2-gą zapowiedziane zostało śniadanie w Poselstwie Estońskim, z udziałem ministra Lozoraitisa. Na godzinę 8.30 wieczorem przewidziany jest obiad w hotelu Metropol, który wyda litewski minister Spraw Zagranicznych p.Lozoraitis na cześć dyplomatów łotewskich i estońskich.

W pracach konferencji udział weźmie minister Lozoraitis. Nadto w konferencji uczestniczyć będą: poseł estoński Leppik, łotewski chargé d'affaires p.Siverts, poseł litewski w Rydze p.Urbszys i p.o. dyr.Dep.Politycznego M.S.Z. p.E.Turauskas. Funkcje sekretarza na konferencji pełnić będzie sekretarz M.S.Z. dr.Baczkis.-

Prasa niemiecka o konferencji bałtyckiej w Kownie. "Br.Zeme" z 9.VII.1934 r. donosi, iż "Königsberger Allgemeine Zeitung", pisząc o konferencji trzech państw bałtyckich w Kownie, wskazuje na chęć rozszerzenia przez Litwę współpracy z Estonją i Łotwą oraz zawarcia z temi państwami związku militarnego, o czym jednak narazie się nie mówi. Łotwa i Estonja są zdania, iż, ze względu na charakter sprawy wileńskiej i kłajpedzkiej, w chwili obecnej nie może być mowy o związku militarnym z Litwą. W dalszym ciągu pismo dowodzi, iż w kwestji współpracy wspomnianych państw bałtyckich pewną rolę odegrywa Paryż i Moskwa.

Nie należy wątpić, oświadczając "K.A.Z.", iż Paryż i Moskwa posiadają tu swoje cele, które pośrednio lub bezpośrednio skierowane są przeciwko Niemcom i Polsce.-

Zapowiedź wizyty ministra Herriota do Kowna. "Liet.Aidas" Nr. 152 z 7.VII.1934 r. /Elta/ donosi, iż według informacji "Deutsche Allg.Zeitung" rząd litewski oficjalnie zaprosił francuskiego ministra bez teki p.Herriota.. Podobno inicjatywa tej wizyty wyszła od samego ministra Herriota. Wizyta ta pozostaje w związku z tendencjami francuskiej polityki wschodniej. Podobno Herriot zamierza skłonić Litwę do wywarcia wpływu na inne państwa bałtyckie w sensie poparcia francuskiej polityki wschodniej.-

Podpisanie litewsko-angielskiej umowy handlowej. Prasa kowieńska z dn.7.VII.1934 r. /Elta/. Agencja Reutersa donosi z Londynu, iż w dniu 6 b.m. została podpisana litewsko-angielska umowa handlowa. Umowę podpisał angielski minister Spraw Zagranicznych Simon, minister Handlu Runciman i litewski minister pełnomocny w Anglii p.Balutis. Tekst umowy zostanie ogłoszony 10 b.m. Po podpisaniu umowy poseł Balutis oświadczył przedstawicielowi ag.Reutersa: "Wierzymy, że umowa ta będzie kamieniem węgielnym, na którym będą wzrastały brytyjsko-litewskie stosunki handlowe". Według ag.Reutersa umowa handlowa z Estonją i Łotwą zostanie podpisana za kilka dni.-

Przyjazd sowieckiego attaché wojskowego do Kłajpedy. Prasa kowieńska z dn.6.VII.34 r. donosi, iż w dn.5 r.b. przybył do Kłajpedy sowiecki attaché wojskowy w Litwie p.Tiegunow. Tiegunow złożył wizytę gubernatorowi Nawakasowi, dowódcy załogi kłajpedzkiej płk.Lanckorońskiemu oraz komendantowi Kraju Kłajpedzkiego płk.Lormonasowi.-

Przygotowania do bałtyckiej konferencji ekonomicznej. Prasa kowieńska z dn. 6.VII.34 r. donosi, że litewska Izba Handlowo-Przemysłowa przesłała wszystkim ministrom, w celu zapoznania się, porządek prac przewidywanej w końcu sierpnia bałtyckiej konferencji ekonomicznej w Tallinie.-

Urząd, p.o. dyr. Departamentu Politycznego M.S.S. p.E. Turuskas
i czł. protokolu p. Vanagas. P. Turuskas powitał p. Kuntersa w imie-
niu rządu.

W dniu 7 b.m. rano delegaci Estonii i Lotwy złożyli wizyty ministro-
wi Spraw Zagranicznych p. St. Losoraitisowi, dyrektorowi Dep. Prawo-
Administracyjnego M.S.S. panu Biazuskasowi i p.o. dyr. Dep. Politycz-
nego M.S.S. M. Turuskasowi.
Na godz. 12-te tegoż dnia wypracowane zostało wspólne posiedzenie
konferencji trzech państw baltickich. Na godzinie 2-gą rozpoczynane
zostało posiedzenie w Poselstwie Katońskim z udziałem ministra Loso-
raitisa. Na godzinie 8.30 wieczorem przekazywany jest obiad w hotelu
Metropol, który wyda litewski minister Spraw Zagranicznych p. Losoraitis
na część dyplomatów konferencji i esorajskich.
W procesie konferencji udział wzięli minister Losoraitis, ambasador
w konferencji uczestniczyć będą: poseł esorajski Lepik, fotewski
chargé d'affaires p. Siveras, poseł litewski w Rydze p. Urpezys i p.o.
dyr. Dep. Politycznego M.S.S. p. E. Turuskas, funkcje sekretarzy na
konferencji pełnił będzie sekretarz M.S.S. dr. Baskis.

Prasa niemiecka o konferencji i o jej rezultatach
W dniu 7 b.m. w Kownie "Br. Xmas" z 9.VII.1934 r. donosi, iż "Königs-
berger Allgemeine Zeitung", głosząc o konferencji, przez litewską wypo-
życzeń w Kownie, wskazuje na częste rozważania przez litewską wypo-
życzeń z Estonią i Lotwą oraz na to, że podjęto z nimi rozmowy. W
związku z tym, o czym jednak nie ma pewności, że nie mówią, Lotwa i Estonia są sta-
nie, iż, że wyjątek na charakter sprawy wileńskiej i kijuckiej, w
chwili obecnej nie może być mowa o zwołaniu konferencji z Litwą. W dal-
szym ciągu plano dowodzi, iż w kwestji współpracy wspomnianych państw
baltickich pewną rolę odegrała Paryż i Moskwa.
Wieloletni warty, oświadcza "K.A.A.", iż Paryż i Moskwa postę-
pają tu swoje cele, które podjęto lub bezpośrednio skierowane są
przeciwko Niemcom i Polsce.

W sprawie wileńskiej i litewskiej
Donos z "Liet. Aidas" Nr. 152 z 7.VII.1934 r. (Litwa) dono-
si, iż według informacji "Deutsche Allgemeine Zeitung" rząd litewski o-
liczając raporty francuskiego ministra bez teki p. Herriota. Podobno
intencją tej wizyty wysłał obywateli ministra Herriota. Wskazywa
pozostaje w związku z tendencjami francuskiej polityki wschodniej.
Podobno Herriot zamierza skłonić Litwę do wywarcia wpływu na inne
państwa baltickie w tenże sposób francuskiej polityki wschodniej.

Podpisanie umowy o współpracy
W sprawie wileńskiej i litewskiej
W dniu 7 b.m. w Londynie, 12 w dniu 6 b.m. zostało podpisane
na litewsko-angielską umowę handlową. Umowę podpisał angielski mi-
nister Spraw Zagranicznych Simon, minister Handlu Handlowi i Litew-
ski minister pełnomocny w Anglii p. Saitis. Tekst umowy zostanie
opublikowany 10 b.m. Po podpisaniu umowy poseł Saitis oświadczył przed-
stawicielowi ag. Reutersa "Wizyta, że umowa ta będzie kamieniem wę-
gelnym, na którym będą wznosiły brytyjsko-litewskie stosunki hand-
lowe. Według ag. Reutersa umowa handlowa z Estonią i Lotwą zostanie
podpisana za kilka dni.

Przyjazd do Kowny
W dniu 6 b.m. przyjechał do Kowny do Kijuckiej stacji kolej-
nej w dniu 5 b.m. przyjechał do Kowny w sprawie gubernatorskiej
kanceli, aby odbyć wizytę w sprawie gubernatorskiej oraz konen-
dactwa Kijuckiej Kijuckiej p.k. Jormonow.

Przygotowanie do przyjazdu
W dniu 6 b.m. w Kownie, w sprawie Kowniejskiej z dn. 6.VII.34 r.
donosi, że litewski Izba Handlowo-Przemysłowa przetrwała wszystkim
ministerowi, w celu zapoznania się, porządek prac przewidzianej w końcu
stwierdzenia baltickiej konferencji ekonomicznej w Tallinie.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NA LITWIE.

Doroczne walne zgromadzenie delegatów t-wa "Pochodnia". "Dzień Kow." Nr.150 z 5.VII.34r.
Streszczenie:

W dniu 26.VI.34 r. w Kownie odbyło się doroczne walne zgromadzenie delegatów polskiego t-wa kulturalno-oświatowego "Pochodnia", na które przybyło 77 delegatów oddziałów t-wa i stowarzyszeń zrzeszonych.

W sprawozdaniu z działalności zarządu głównego towarzystwa, prezes W.Budzyński poruszył sprawę nauczania przedszkolnego i początkowego. W okresie sprawozdawczym około 150 dzieci uczęszczało do ogródków dziecięcych, utrzymywanych przez polskie organizacje. W r.b. spotkano się również i na tym odcinku pracy z poważnymi trudnościami. W połowie lutego r.b. inspektor pierwszego rejonu szkół początkowych pow.wilkomierskiego zażądał usunięcia z ogródka wszystkich dzieci, których rodzice mają wpisana w paszporcie narodowość nie polską. Sprawa oparła się o M-stwo Oświaty, które zarządzenie to zatwierdziło, motywując to "zasadą paszportową" stosowaną dotychczas jedynie względem szkół powszechnych. Sprawa ta powróci jeszcze na porządek dzienny po wakacjach. Ponadto około 190 dzieci polskich w wieku przedszkolnym uczęszczało na place gier. Około 90 niezamożnych dzieci litewskich wysłano na przeciąg 6 tygodni na kolonje letnie.

Stan ilościowy szkół początkowych nie uległ zmianie. Do szkół utrzymywanych przez "Pochodnię" i zrzeszone organizacje oświatowe uczęszczało w r.ub. 452 dzieci. W przyszłym roku szkolnym projektowane jest założenie nowych szkół polskich. Podania w sprawie założenia trzech nowych szkół polskich zostały już złożone w Ministerstwie. "Pochodnia" wydała i rozpowszechniła specjalne zeszyty z podobiznami wielkich Polaków. Poważny zatarg z władzami wynikł na tle prywatnego nauszania domowego. Zarząd "Pochodni" wielokrotnie interwenjował u rządu litewskiego w różnych sprawach dotyczących nieporozumień z władzami na tle pracy kulturalno-oświatowej.

Ogólna ilość uczniów w polskich szkołach średnich wynosiła w r.ub. 523. "Pochodnia" zamierza zorganizować korespondencyjny kurs dokształceniowy oraz przeszkolenie letnie dla nauczycieli szkół polskich. W r.ub. "Pochodnia" ogółem udzieliła 22 stypendja dla akademików, w tem 16 w kraju i 6 zagranicą. Przy szeregu towarzystw zostały utworzone sekcje samowychowawcze dla starszej polskiej młodzieży pozaszkolnej. Ilość sekcji oraz liczba członków wzrosła w dwójnasób w porównaniu do roku ubiegłego. Sekcje te posiadają instruktora, który kieruje ich działalnością. T-wo "Pochodnia" posiada również instruktora chóru i sztuki scenicznej. Inspektor sztuki scenicznej zorganizował w kownie zespół sceniczny z członków sekcji samowychowawczych.

Książnica t-wa posiada 86 ośrodków bibliotecznych, w których wymieniono w r.ub. około 5 tys. tomów książek do czytania. "Pochodnia" uruchomiła nadto sekcję religijną, nipsącą ludności pomoc w sprawach religijnych. Ponadto "Pochodnia" opracowała memoriał gospodarczy, ujmujący pogląd t-wa na konieczności i niedomagania polskiej organizacji gospodarczej w Litwie.

"Dz.Kow." Nr.151 z 6.VII.34 r. Po sprawozdaniu zarządu głównego nastąpiły sprawozdania oddziałów i towarzystw zrzeszonych. W imieniu t-wa "Oświata" w Poniewieżu przemawiał p.H.Jatowtt, który oświadczył, iż w roku sprawozdawczym centrala t-wa "Oświata" liczyła 93 członków. Ogniwo w Wieszyntach - 38 i w Skowrodach - 37. Ponadto czynne było ogniwo w Birżach. T-wo "Oświata" pracę swą prowadziło przy pomocy sekcji gimnazjalnej, dramatycznej, świetlicowej, szkolnej i innych. W Poniewieżu zorganizowano 8 odczytów popularnych. Biblioteka t-wa "Oświata" w Poniewieżu liczy 5.000 tomów.

W sprawozdaniu z działalności T-wa Ochronki Polskiej w Poniewieżu mecenas T.Ludkiewicz podał do wiadomości, iż t-wo utrzymuje w Poniewieżu przytułek dla sierot. Towarzystwo to utrzymywało w przytułku 56 dzieci. T-wo posiada na własność dwa place i kilka domów w Poniewieżu oraz folwark w pow.poniewieskim.

Dyr.H.Pereszczakow, w sprawozdaniu z działalności sekcji gimnazjalnej t-wa "Oświata" w Poniewieżu, oświadczył, iż praca sekcji ześrodkowana jest w gimnazjum polskiem w Poniewieżu. Program sobótek

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH WIELKOSPÓŁ
NA LITWIE.

W dniu 28.VI.34 r. w Kownie odbyło się doroczne walne zgromadzenie
zobowiązane "Polska" Nr. 150 z 2.VII.34r.

W dniu 28.VI.34 r. w Kownie odbyło się doroczne walne zgromadzenie
zobowiązane "Polska" Nr. 150 z 2.VII.34r.

W sprawozdaniu z działalności zarządu głównego towarzystwa, pre-
zes W. Budzyński porządkowo przedstawił sprawozdanie z działalności i poczyn-
ego. W okresie sprawozdawczym około 150 dzieci uczęszczało do ogro-
dów bibliotecznych, utrzymywanych przez polskie organizacje. W r. b.
spotkano się również i na tym obszarze z powstaniem trudności.
W połowie lutego r. b. inspektor pierwszego rejonu szkół początko-
wych pow. wileńskiego, zasiadł w komisji z ogólną wycieczką do
of. Kłobuckich, które mają w gospodarstwie narodowe nie polskie.
Zarząd oparł się o "Wzrost Oświaty". Które zadaniem to zawiadza-
to, mówiąc to "zasada pasportowa" stosowana dotychczas jedynie
względem szkół powiatowych. Sprawa ta powróci jeszcze na porządek
dziennej w wakacjach. Razem około 150 dzieci polskich w wieku przed-
szkolnym uczęszczało na placę sier. Około 50 niemieckich dzieci
szkolnych wyjechało na przebieg o tygodni na kolonie letnie.

Stan finansowy szkół początkowych nie należy zanikać. Do szkół
utrzymywanych przez "Polską" i zrzeszone organizacje oświatowe
uczęszczało w r. ub. 452 dzieci. W przyszłym roku szkolnym projekto-
wane jest założenie nowych szkół polskich, podania w sprawie za-
łożenia trzech nowych szkół polskich zostały już złożone w Minister-
stwie. "Polska" wydała i rozpowszechniła specjalne zeszyty z
podobnymi wiadomościami Polaków. Powstał także z własnymi wynikami na
tem przyjęcia naradami domowego. Zarząd "Polski" wielokrotnie
interweniował w sprawach litewskich w różnych sprawach dotyczących
nieporozumień z władzami na tem pracy kulturalno-oświatowej.

Opinia wśród uczniów w polskich szkołach średnich wymusza w
r. ub. 523. "Polska" zamierza zorganizować korespondencyjny kurs
dokształceniowy oraz przekształcić letnie dla nauczycieli szkół
polskich. W r. ub. "Polska" ogłosiła użycie 22 stypendjów dla
studenckich, w ten sposób i 3 stypendjów. Przy zarządzie towarzystwa
zostały utworzone sekcje samowychowawcze dla starszej polskiej młod-
zieży początkowej. Liczne sekcje oraz liczne członków warszaw
dotychczas w porównaniu do roku ubiegłego. Sekcje te posiadają
instruktora, który kieruje ich działalnością. Tzw. "Polska" po-
siada również instruktorów chłopi i zakładowe sekcje. Inspektor
szkolny sekcji organizował w Kownie sekcje sekcji i członków
sekcji samowychowawczych.

Katolicka t-wa posiada 56 ośrodków bibliotecznych, w których
wymienione w r. ub. około 5 tys. tomów książek do czytania. "Polska"
nie" uruchomiła także sekcje religijne, niestety ludność pomoc w
sprawach religijnych. Razem "Polska" opracowała memoriał gos-
podarczy, ujmujący podległość t-wa na kontencjach i działalności pol-
skiej organizacji gospodarczej w Litwie.

"Dr. Kow." Nr. 151 z 2.VII.34 r. Po sprawozdaniu zarządu gło-
wego nastąpiły sprawozdania oddziałów i towarzystwa zrzeszonych.
I informacja t-wa "Oświata" w Poniewieżu przemawiał p. H. Lisowski, który
oświadczył, iż w roku sprawozdawczym otrzymał t-wa "Oświata" liczy-
ła 28 członków. Ogółem w Wileńszczyźnie - 58 i w Skowieszach - 37.
Razem ogółem było ogółem w Wileńszczyźnie t-wa "Oświata" prace są
prowadzić przy pomocy sekcji gimnazjalnej, dramatycznej, ewangelico-
wej, szkolnej i innych. W Poniewieżu organizowano 8 odczytów popo-
larnych. Biblioteka t-wa "Oświata" w Poniewieżu liczy 5.000 tomów.

W sprawozdaniu z działalności T-wa Centralnego Polaków w Poniewie-
żu mecenas T. Lubkiewicz podał do wiadomości, iż t-wo utrzymuje w Po-
niewieżu przytułek dla sierot. Towarzystwo to przysposobiło w przytu-
ku 22 dzieci. T-wo posiada na własność dwa piece i kilka domów w lo-
niewieżu oraz folwark w pow. poniewieżskim.
Dyr. H. Beraszczyk, w sprawozdaniu z działalności sekcji gimnaz-
jalnej t-wa "Oświata" w Poniewieżu, oświadczył, iż prace sekcji za-
brodowana jest w gimnazjum polskim w Poniewieżu. Program sekcji

składał się z referatów, deklamacyj oraz koncertów. Na terenie gimnazjum odbywały się również przedstawienia sekcji dramatycznej t-wa "Oświata". Nadto t-wo prowadziło bibliotekę nauczycielską i uczniowską. Spowodu braku środków sekcja nie jest w stanie dostarczyć gimnazjum dostatecznej ilości pomocy naukowych. Przedstawiciel ognia birżańskiego t-wa "Oświata" p.Piotrowski wyjaśnił, iż ognio to istniejące już od 12-tu lat utrzymuje szkołę, posiada bibliotekę i ostatnio uruchomiło sekcje samowychowawczą.

Ze sprawozdania przedstawiciela t-wa "Oświata" w Wilkomierzu p.H.Charmańskiego wynika, iż t-wo liczy 210 członków. T-wo posiada sekcje: kulturalną, biblioteczną, zabawową, szkół początkowych i samowychowawczą. Sprawozdanie z działalności T-wa Pomocy Niezamożnym Uczniom złożyła J.Mackiewiczówna. Sprawozdanie z działalności oświatowo-kulturalnej na terenie towarzystw "Oświata" w Jeziorosach i "Jutrzenka" w Rosieniach złożyły E.Wojnarowska i H.Kowalewska.

W sprawozdaniu z działalności Zjednoczenia Studentów Polaków Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie p.A.Dowgird podał do wiadomości, iż Zjednoczenie liczy obecnie 182 członków. Działalność organizacji idzie w kierunku samopomocowym i kulturalno-rozrywkowym. Zjednoczenie organizuje odczyty, zebrania, dyskusje, lekcje języków francuskiego i niemieckiego, sobótki taneczne i inne imprezy towarzyskie. Biblioteka Zjednoczenia posiada 1913 tomów. Ożywioną działalność przejawia również Bratnia Pomoc, która udziela pożyczek swym członkom.

Sprawozdanie z działalności Związku Polskiej Młodzieży Akademickiej w Litwie złożył p.J.Majewski. Związek liczy 355 członków. Zarząd Związku koordynuje życie akademickie w kraju i zagranicą. W roku sprawozdawczym Związek posiadał dwie komisje: pracy społecznej i pośrednictwa pracy. Redagowanie pisma akademickiego "Iskry" również zostało powierzone specjalnej komisji. Zarząd związku zorganizował zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy, w czasie którego odbył się obchód 70-lecia powstania styczniowego, ogłoszono trzy referaty i omówiono ogólne sprawy akademickie.

W sprawozdaniu z działalności polskiego klubu sportowego w Litwie "Sparta" p.Czesław Mikołajunas wyjaśnił, iż klub liczy 419 członków. W roku ub. liczba członków wynosiła 233. W roku bież. czynne były oddziały klubu w Kownie, w Wilkomierzu, w Poniewieżu, w Birżach i Janowie. Oddział w Kruwondach został zawieszony przez władze.

Sprawozdanie z działalności Związku Nauczycieli szkół polskich w Litwie złożyła Z.Surwiłłowa. Związek liczy 63 członków i składa się z 3 ogniw: kowieńskiego, poniewieskiego i wilkomierskiego. Z inicjatywy związku został zorganizowany zjazd nauczycieli polskich szkół początkowych. Po sprawozdania Stowarzyszenia Sług i Pracowników p.w. Opieki Matki Boskiej, ogłoszonego przez ks.kan.Bronisława Lausa, nastąpiły sprawozdania z działalności oddziałów "Pochodni" w Bobtach, Betygole, Kalwarji, Radwiliżkach i Olicie, złożonych przez pp.Turczyńskiego, Szwejkowskiego, Stepszysa, Tendziogolskiego i Trauzolta. Ze sprawozdania kowieńskiego oddziału "Pochodni" ogłoszonego przez dyr.L.Abramowicza wynika, iż od ział liczy 314 członków, z czego 132 zorganizowanych w sekcjach samopomocowych na Zielonej Górze, w Szańcach i w Wiljampolu. Następnie po sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej i udzieleniu zarządowi absolutorjum dyr.L.Abramowicz zwrócił się z apelem do zebranych nawołując do rozszerzenia zakresu działalności kulturalno-oświatowej oraz konsolidacji i współpracy wszystkich jednostek i organizacji bez względu na poglądy społeczne, czy przekonania polityczne. H.Charmański poruszył sprawę paszportowego określania narodowości, p.Z.Surwiłłowa wskazała na konieczność ściślejszego kontaktu z centralą, zaś kilka osób w dyskusji usiłowało przejść do tematów osobistych i wnieść na zebranie nutę rozdzwiewku.

W skład zarządu, na miejsce ustępujących trzech członków, obrano: Wł.Snarskiego, K.Platera i Cz.Galińskiego. Na kandydatów obrano: P.Kwiatkowskiego, M.Burbiankę i G.Martusewicza. Do Komisji Rewizyjnej: B.Romera, K.Janczewskiego i B.Lutyka.

Walne zgromadzenie przyjęło nadto poprawkę do statutu T-wa, nanażając prawo głosu decydującego na zebraniach także członkom Komisji Rewizyjnej i członkom honorowym T-wa.-

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.

Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4. Wskazywanie Książki Wskazy. Nr. 1092. Dnia 10.VII.1954 r. Str. 4.